

PROGRAM

STUDIÓW PODYPLOMOWYCH W ZAKRESIE PROBLEMATYKI ZABYTKOZNAWCZEJ I KONSERWATORSKIEJ ARCHITEKTURY HISTORYCZNEJ 2017/2018

Moduł A - HISTORYCZNE, TEORETYCZNE I ORGANIZACYJNO-PRAWNE ASPEKTY OCHRONY ZABYTKÓW 23 godz.

Historyczne, teoretyczne i organizacyjno-prawne aspekty ochrony zabytków 23 godz.

- wstęp do problematyki zabytkoznawczej i konserwatorskiej architektury historycznej
- geneza nowożytnego kultu zabytków i ich ochrony
- wybrane zagadnienia historii i teorii konserwacji zabytków
- organizacja państwowej i samorządowej służby konserwatorskiej oraz zamówienia publiczne a zabytki
- problemy prawne ochrony zabytków w przepisach państwowych

Moduł B - PROBLEMATYKA ZABYTKOZNAWCZA ARCHITEKTURY 78 godz.

Zarys historii architektury 24 godz.

- architektura średniowieczna
- architektura nowożytna
- architektura XIX-wieczna
- dzieje Torunia
- prezentacja zabytków architektury Torunia

Dzieła architektury świeckiej w układzie typologicznym 29 godz.

- zamki
- dwory i pałace
- teatry
- kamienice krakowskie
- kamienice toruńskie
- architektura domów czynszowych końca XIX wieku
- fortyfikacje XIX w. w zaborze pruskim
- fortyfikacje XIX w. w zaborze rosyjskim
- dziedzictwo przemysłowe

Wybrane zagadnienia architektury sakralnej 25 godz.

- średniowieczny detal architektoniczny
- wnętrze kościoła barokowego - malarstwo iluzjonistyczne
- przestrzeń liturgiczna kościoła katolickiego
- spojrzenie na świątynię z pozycji prawosławnej
- architektura świątyni prawosławnych
- spojrzenie na świątynię z pozycji protestanckiej
- architektura świątyni protestanckich

- drewniana architektura sakralna w Polsce
- ołtarze (gotyckie i nowożytnie)

Moduł C - HISTORYCZNE TECHNIKI BUDOWLANE I ICH PROBLEMATYKA KONSERWATORSKA 72 godz.

Historyczne konstrukcje murowane i ich problematyka konserwatorska 23 godz.

- wybrane zagadnienia organizacji budownictwa średniowiecznego
- kamień w architekturze polskiej
- fundamenty i rusztowania
- mury:
  - średniowieczne i nowożytnie
  - z drugiej połowy XIX w.
- sklepienia:
  - rozwój i budowa konstrukcji sklepień
  - geometria sklepień gotyckich wg źródeł
- historia i technologia dawnych zapraw
- technologia zapraw we współczesnej konserwacji zabytków architektury

Historyczne konstrukcje drewniane i ich problematyka konserwatorska 20 godz.

- stropy drewniane
- konstrukcje wieńcowe
- konstrukcje szkieletowe i przysłupowe oraz konstrukcje podwójne
- konstrukcje dachów:
  - więźby od średniowiecza do XIX w.
  - więźby częściowo otwarte z drugiej połowy XIX w.
  - złącza oraz znaki ciesielskie

Historyczna stolarka architektoniczna, pokrycia dachowe i elementy wykończenia wnętrz i ich problematyka konserwatorska 29 godz.

- pokrycie dachów
- stolarka (okien, witryn, drzwi)
- schody oraz posadzki i podłogi
- typy urządzeń grzewczych od średniowiecza do XIX wieku
- sztukaterie
- intarsje

Moduł D - PODSTAWY INWENTARYZACJI, BADAŃ I DOKUMENTACJI (BADAWCZEJ I PROJEKTOWO-KONSERWATORSKIEJ) 29 godz.

Inwentaryzacja pomiarowo-rysunkowa zabytków 6 godz.

- zasady inwentaryzacji pomiarowo-rysunkowej zabytków architektury
- zasady inwentaryzacji pomiarowo-rysunkowej zabytkowych więźb i schodów
- zasady inwentaryzacji pomiarowo-rysunkowej zabytkowych okien i drzwi

Indywidualne wykonanie inwentaryzacji pomiarowo-rysunkowej wybranego elementu lub detalu architektonicznego (opracowanie poza zajęciami)

Metody badań i dokumentacji (badawczej i projektowo-konserwatorskiej) zabytków 23 godz.

- ewidencja zabytków
- dokumentacja historyczna zabytków architektury łącznie ze źródłami rękopiśmiennymi zabytków architektury i urbanistyki
- zagadnienia badań architektonicznych:
  - budowli murowanych
  - budowli drewnianych - wieńcowych
  - budowli drewnianych - szkieletowych
- metoda badań archeologiczno-architektonicznych
- metoda datowania (dendrochronologia) zabytków drewnianych
- zasady i metody opracowania dokumentacji projektowej dla zabytków architektury wraz z dokumentacją powykonawczą
- etyka w działalności projektowej w zakresie dziedzictwa architektonicznego

Moduł E - PODSTAWY OPIEKI I PROFILAKTYKI KONSERWATORSKIEJ NAD DETALAMI ARCHITEKTONICZNYMI I ZABYTKAMI RUCHOMYMI 64 godz.

Ogólne zagadnienia metodologiczne badań, profilaktyki i konserwacji detalu architektonicznego i zabytków ruchomych 40 godz.

- niszczące i nieniszczące metody badań elementów dekoracyjnych i ich ochrona konserwatorska
- zastosowanie techniki laserowej w konserwacji zabytków
- ogólne zasady opieki i profilaktyki konserwatorskiej substancji zabytkowej:
  - rzeźby kamiennej i detalu architektonicznego
  - murów ceglanych
  - malarstwa ściennego wraz z jego technologią
  - zabytków z metalu
  - zabytków z drewna
- grzyby i owady niszczące zabytki - metody zwalczania i zapobiegania
- zniszczenia biologiczne oraz dezynfekcja zabytków kamiennych

Praktyczne aspekty badań i konserwacji detalu architektonicznego i zabytków ruchomych. Wykłady problemowe w Zakładach Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa. 24 godz.

Moduł F - METODY KONSERWACJI I RESTAURACJI ZABYTKÓW ARCHITEKTURY 94 godz.

Ogólne zagadnienia metodologiczne konserwacji i restauracji zabytków architektury 23 godz.

- uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne - kształtujące konserwację i restaurację zabytków architektury
- patologie w zabytkach architektury powstające w wyniku błędnych prac restauratorskich
- metoda konserwacji i restauracji zabytków architektury (terminologia prac oraz wartościowanie i zalecenia wynikające z teorii)

- konserwacja i rewitalizacja ruin historycznych
- adaptacja zabytków architektury do współczesnych potrzeb
- adaptacja zabytkowego prezbiterium do liturgii posoborowej
- problematyka artystyczna przy restauracji zabytkowej architektury oraz rozbudowie kościołów oraz prezentacja projektów i realizacji w fotogramach
- dokumentowanie wybranych działań konserwatorskich na zabytkach architektonicznych (uczynienie interwencji, odkrywki ekspozycyjne, problem tzw. świadków)

Wybrane problemy konserwatorskie zabytków architektury 35 godz.

- problematyka konserwatorska dziedzictwa przemysłowego
- problematyka konserwatorska architektury szkieletowej
- problematyka mebli kościelnych
- organy i ich problematyka konserwatorska
- witraże i ich problematyka konserwatorska
- diagnostyka i naprawa konstrukcji murowanych
- problematyka konstrukcji sklepień
- problematyka konstrukcyjna zabytków architektury
- problematyka faktury i kolorystyki w zabytkowej architekturze
- farby w kolorystyce architektury zabytkowej
- problematyka restauratorska drewnianych domów tkaczy w Zgierzu
- ochrona substancji zabytkowej - zagadnienia wilgotnościowe
- zagadnienia klimatu wewnątrz kościelnych

Współczesne elementy związane z konserwacją zabytków architektury 18 godz.

- problematyka izolacji i zasady osuszania budowli zabytkowych
- wzmocnienie murów metodą Helifix
- ochrona przeciwpożarowa zabytków architektury
- instalacje bezpieczeństwa w zabytkach architektury
- zagadnienia ogrzewania i wentylacji zabytków architektury
- wybrane zagadnienia fizyki budowli
- problematyka termoizolacji od wewnątrz budowli
- iluminacja zabytków architektury

Prezentacja i analiza wybranych realizacji konserwatorskich Torunia 18 godz.

OGÓŁEM - 360 GODZ.

Przewodniczący Rady Programowej
Prof. dr hab. inż. arch. Jan Tajchman